

ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1. α. 1. Λάθος, **2.** Σωστό, **3.** Λάθος.

β. 1. τῆς ἐπιστήμης, **2.** ἐπιστῆμαι

B1. Ο Αριστοτέλης διακρίνει τρεις τομείς επιστημονικής γνώσης. Οι πρακτικές- γνωστικές περιοχές - επιστήμες που σχετίζονται με τις ανθρώπινες πράξεις χωρίς όμως να στοχεύουν στην παραγωγή κάποιου συγκεκριμένου προϊόντος' πρακτική γνώση είναι η ηθική αλλά και η πολιτική. Στις ποιητικές- γνωστικές περιοχές - επιστήμες που στοχεύουν στη δημιουργία - Παραγωγή. Ποιητικές είναι οι διάφορες τέχνες. Η φιλοσοφία δεν είναι ούτε ποιητική ούτε πρακτική δραστηριότητα του ανθρώπινου νου, αλλά θεωρητική καθώς στοχεύει αποκλειστικά στη γνώση. Αυτές συμπεριλαμβάνουν τη φυσική, τη μαθηματική και τη θεολογική επιστήμη.

Η επιστήμη που έχει την κυρίαρχη θέση είναι η φιλοσοφία και διαθέτει τρία χαρακτηριστικά που την καθιστούν ανώτερη από τις άλλες. Αρχικά χαρακτηρίζεται από την ορθότητα της κρίσης, συντελεί δηλαδή στη λήψη σωστών αποφάσεων. Έπειτα διαθέτει τον ορθό Λόγο, την ικανότητα της ανθρώπινης Λογικής. Η Λογική λειτουργεί ως ανεκτίμητος σύμβουλος της ελεύθερης προαίρεσης. Αυτή καθοδηγεί τον άνθρωπο στο πώς θα βιώσει και θα εκδηλώσει τα πάθη, πώς θα σχετιστεί στην πράξη με τους άλλους ανθρώπους, πώς θα αντιμετωπίσει γεγονότα και καταστάσεις στην ανθρώπινη κοινωνία. Οι διανοητικές αρετές, το λογικό μέρος της ψυχής συνεργάζονται με τις ηθικές το άλογον πλήν μετέχον λόγου αλληλεπιδρούν και γεννούν την ανθρώπινη ευδαιμονία, την ευτυχία.

Ο ορθός Λόγος ανήκει σε όλους τους ανθρώπους, δεν υπάρχει ειδικός που να τον μονοπωλήσει. Είναι ο κοινός Λόγος, προσδιορισμένος κοινωνικά. Και τέλος είναι η μόνη επιστήμη που θεωρεί το αγαθόν. Το κυρίως αγαθόν στο οποίο πρέπει όλα να συγκλίνουν είναι ο σκοπός μιας σειράς ανθρώπινων πράξεων. Το όλον αγαθόν δεν αποτελεί μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού, αλλά είναι ο απώτατος σκοπός και η τελική κατάληξη του ανθρώπινου βίου. Κατά τον Αριστοτέλη το κατεξοχήν αγαθόν είναι η ευδαιμονία.

B2. Σύμφωνα και με τα Πολιτικά: ο άνθρωπος είναι ικανός τόσο για το καλό όσο και για το κακό, μάλιστα και τα δύο σε μεγάλη ένταση. Στον Προτρεπτικό δεν θίγονται οι κοινωνικές συνέπειες, θετικές ή αρνητικές, των ανθρώπινων επιλογών όσο ο συγγραφέας επικεντρώνεται στον ίδιο τον υπεύθυνο μιας στάσης ζωής.

Για να αντιμετωπιστεί η επικινδυνότητα της εσφαλμένης χρήσης των φυσικών καταβολών είναι αναγκαίο ο άνθρωπος να στραφεί στην επιστήμη που θα του επιτρέψει να τις χειραγωγήσει και να τις κατευθύνει προς το αγαθό. Η επιστήμη αυτή είναι σαφώς η φιλοσοφία. **δεί τοίνυν όρέγεσθαι επιστήμης**

Αρχικά ο άνθρωπος επιζητά τη γνώση (**όρέγεσθαι**)' μετά προβαίνει στην απόκτησή της (**κτάσθαι**)' τελικό όμως ζητούμενο είναι η εφαρμογή της, η χρήση της και μάλιστα η σωστή χρήση της (**προσηκόντως**) και αυτό, διότι συμβαίνει πολλές φορές ο άνθρωπος να γνωρίζει το σωστό, απλά να μη θέλει ή να μην μπορεί να το εφαρμόσει. Αυτή την αδυναμία της γνώσης έναντι του πάθους ο Αριστοτέλης την ονομάζει **άκρασίαν** και τον άνθρωπο που γνωρίζει το σωστό, αλλά δεν το εφαρμόζει **άκρατή**. Άρα με τη φιλοσοφία, ο άνθρωπος

μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα σε δύο πτυχές της ανθρώπινης δράσης **φιλοσοφητέον άρα ... ώφελίμως** . Το **όρθώς πολιτεύεσθαι** υποδηλώνει την ορθή σχέση του ελεύθερου πολίτη με την κοινωνία στην οποία ζει, τον τρόπο δηλαδή με τον οποίο αυτός εντάσσεται στη δημόσια ζωή. Το **διάξιν ώφελίμως τον εαυτόν βίον** αναφέρεται στον τρόπο της ζωής, στην κατάσταση της ζωής, στο πώς βιώνει ο άνθρωπος τη ζωή. Έτσι ενώ η ζωή αποτελεί για τον άνθρωπο ένα υπαρκτό δεδομένο, ο βίος του υπόκειται σε διερώτηση, διαμόρφωση και επιλογή. Η ζωή είναι μία, αλλά οι επιλέξιμοι βίοι είναι πολλοί. Κατά συνέπεια ο ανθρώπινος βίος ατομικός και συλλογικός γίνεται αντικείμενο φιλοσοφικής μελέτης. Και η φιλοσοφία ορίζεται ως τέχνη του βίου. Μπορεί λοιπόν η φιλοσοφία να μη συνδέεται από κάποια άμεση χρησιμότητα, όμως αφορά σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα και σε κάθε έκφανση της ζωής του ανθρώπου. Σύμφωνα λοιπόν με τον επαγωγικό συλλογισμό:

1. Το σώμα μας και όσα σχετίζονται με αυτό είναι όργανα.
 2. Όλα τα όργανα μπορούν να χρησιμοποιηθούν με τρόπο καλό και ωφέλιμο ή με τρόπο κακό και βλαπτικό.
 3. Η φιλοσοφία μας διδάσκει τον καλό και ωφέλιμο τρόπο χρήσης των διαφόρων οργάνων. Άρα πρέπει να φιλοσοφούμε.
- Καταληκτικά στην πρώτη παράγραφο η φιλοσοφία θεωρείται απαραίτητη για τον έλεγχο των μέσων που θα διασφαλίσουν τον απώτερο στόχο του ανθρώπου, το τέλος της ζωής του. Αυτό είναι διττό: στη δημόσια ζωή η ορθότητα του βίου του κάθε ανθρώπου και στην ιδιωτική του ζωή η ωφέλεια. Τα μέσα - όργανα που πρέπει να ελεγχθούν είναι το σώμα, τα μέλη του και οι δραστηριότητές του. Η χρήση των σωματικών μέσων αποκτά ολοκληρωμένη, στέρεη γνώση, ώστε να αποφευχθούν πιθανοί κίνδυνοι. Αυτήν την γνώση επιζητεί η φιλοσοφία.

Και στο παράλληλο κείμενο τονίζεται η αναγκαιότητα της φιλοσοφίας. Ο συγγραφέας χαρακτηρίζει την τάση προς τη φιλοσοφία ως μια ανάγκη φυσιολογική, η οποία επιτρέπει στον άνθρωπο να ρυθμίσει με ευταξία τη ζωή του, να δώσει απαντήσεις και να καταλάβει την φύση των πραγμάτων. Κυρίως όμως η φιλοσοφία του προσφέρει την σταθερή βάση, πάνω στην οποία θα χτίσει τη ζωή του και τη δραστηριότητά του.

B3. 1. Λάθος, 2. Σωστό, 3. Λάθος, 4. Σωστό, 5. Λάθος.

B4. κοινόχρηστα - χρῆσθαι,

όρεξη - ὀρέγεσθαι,

απόκτημα - κτᾶσθαι,

διαθήκη - θησόμεθα,

άξιος - διάξιν.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Δεν θα μπορούσα ποτέ να θεωρήσω, άνδρες δικαστές, ότι ο Αισχίνης θα τολμούσε να κινήσει μια τόσο αισχρή δίκη, νομίζω ότι δεν θα μπορούσε εύκολα αυτός να βρει άλλη πιο συκοφαντική από αυτή.

Γιατί αυτός, άνδρες δικαστές, επειδή χρωστούσε χρήματα με τόκο τρεις δραχμές στο Σωσίνομο τον τραπεζίτη και στον Αριστογείτονα, αφού με πλησίασε, με παρακαλούσε να μην τον αφήσω εξαιτίας των τόκων να χάσει την περιουσία του. «Ετοιμάζω» είπα «εργαστήριο αρωματοποιίας. Χρειάζομαι αρχικό κεφάλαιο, και θα φέρνω τόκους εννέα οβολούς για κάθε μνα».

Γ2. Ο ομιλητής ανταποκρίθηκε θετικά στο αίτημα του Αισχίνη, καθώς νόμιζε ότι ο Αισχίνης είχε διατελέσει μαθητής του Σωκράτη και συνήθιζε να λέει για τη δικαιοσύνη και την αρετή πολλούς συνετούς λόγους. Γι' αυτό ο ομιλητής πίστευε ότι τους λόγους ο Αισχίνης δεν θα τολμούσε να κάνει όσα επιχειρούν οι πονηροί και άδικοι άνθρωποι.

Γ3. οἰηθῆναι, τολμῶεν, αἰσχίονα / αἰσχίτο, ῥᾶστα, ἔξευρε, περιόψεσθε, τοῖς οὔσι, ἐνήνοχε, μναῖ, τοιούτων.

Γ4. α. αὐτόν= είναι υποκείμενο του απαρ. **οὐκ ἂν ἔξευρεῖν** (ετεροπροσωπία)

μὴ περιδεῖν= είναι τελικό απαρέμφατο αντικείμενο στο **ἔδεῖτο**

ἐκπεσόντα= είναι κατηγορηματική μετοχή στο **αὐτόν**

ὕπ' αὐτοῦ= είναι εμπρόθετος προσδιορισμός ποιητικού αιτίου στο **πεισθεῖς**

μαθητὴν= είναι κατηγορούμενο στο **τοῦτον** από το συνδετικό **γεγονότα**

σεμνοῦς= επιθετικός προσδιορισμός στο **λόγους**.

Γ4. β. προσελθών= είναι χρονική μετοχή συνημμένη στο **οὔτος**.

Ἐπεὶ προσῆλθε.

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ» ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

www.floropoulos.gr